

รายงานการวิจัย

ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ

อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด

Preschool Education Management Potential of At Samat Municipality

At Samat District, Roi Et Province

กนกพร เอกวุธ¹

ศิริกาญจน์ ไกรบำรุง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ เทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด และเปรียบเทียบศักยภาพการ จัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบล อาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัด ร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากร จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา กลุ่ม ตัวอย่าง คือ สมาชิกเทศบาล 324 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบที (t-test แบบ Independent samples) และทดสอบค่าเอฟ (F-test แบบ One way ANOVA) หากพบความ แตกต่างจะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดย วิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับ ปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภอ อาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ
2. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการจัด การศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจ สามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบศักยภาพการจัด การศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจ สามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าสมาชิก เทศบาลและประชาชนตำบลอาจสามารถ มี ความเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดย ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

² คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คำสำคัญ : ศักยภาพการจัดการศึกษา

Abstract

This purpose of the research was to study the potential of education management in early childhood level of the Atsamart sub district municipality , Atsamart district Roi Et province and to compare the potential of education management in early childhood level of the Atsamart sub district municipality, Outsmart district Roi Et province as a perceived by the personnel that classified by gender and education level. The sample was 324 the members of municipality by Krejcie and Morgan's method with stratified random sampling. The data was collected by questionnaires with 5 rating scales that had 24 items. The IOC was between 0.67-1.00 and the reliability was 0.79. The data analysis was used frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent samples), F-test (One-Way ANOVA) and Least significant difference by Scheffe's method.

The result of the research revealed that:

1. The potential of education management in early childhood level of Atsamart sub district Municipality, Atsamart district Roi Et province, the overall was at the moderate level when considering each aspect in terms of mean ranking from the

highest operation , there were management , the budget and the personnel. The lowest operation was the material.

2. The comparative result was the opinions of personnel about the potential of education management in the early childhood level of the Atsamart sub district municipality , Atsamart district Roi Et province,classified by gender and the position, the overall and each aspect were not different.

Keywords : Management Potential

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 ระบุให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาตามความพร้อมตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและวัฒนธรรม กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรกระจายอำนาจการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความพร้อมของทั้งสองฝ่าย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547 : 26-28)

การศึกษามีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสำเร็จของประเทศ สังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วิทยาการต่าง ๆ เจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาการศึกษาให้มีความเหมาะสม และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม และความเจริญทางเทคโนโลยี ซึ่งเด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยที่มีความสำคัญในการวางพื้นฐานของชีวิต เนื่องจากเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือ มีการเจริญเติบโต และมีการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีการพัฒนาการเรียนรู้ การรับรู้ ความคิด และการมีเหตุผล เด็กที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีจะต้องมีทั้งสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี ควบคู่กับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกวิธีและเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 2)

เทศบาลตำบลอาจสามารถมีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามที่ปรากฏในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่เทศบาลต้องทำเกี่ยวกับการศึกษา คือ การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น หลังจากนั้นกระทรวงมหาดไทยในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบ กำกับดูแล ส่งเสริมสนับสนุนการ

บริหารการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำแนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2545-2559 ขึ้นเพื่อให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการจัดทำแผนที่เหมาะสมกับศักยภาพความพร้อม และตรงตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภอมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 19-24) ทั้งหมด 4 ด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการศึกษาของเทศบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภอมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภอมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภอมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ

(2546 : 19-24) มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุครุภัณฑ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สมาชิกเทศบาล และประชาชนในพื้นที่ของเทศบาล ตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3,248 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกเทศบาล และประชาชนในพื้นที่ของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 342 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610 อ้างใน จรรยา ชินสี, 2552 : 35) และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.79

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลอาจสามารถ จำนวน 342 ชุด และได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 342 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ และระดับการศึกษา โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวม รายด้าน และรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่า t-test

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบศักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

1. สักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร และด้านวัสดุครุภัณฑ์

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านสรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ เทศบาลฯ ดำเนินการจัดหาอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นม) ให้กับเด็กได้ครบถ้วน และเพียงพอ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เทศบาลฯ ปรับแต่งสภาพแวดล้อมโดยรอบศูนย์ฯ ให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม และเหมาะสม

1.2 ด้านบุคลากร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ เทศบาลฯ ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เทศบาลฯ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์ฯ ที่มีอยู่

1.3 ด้านงบประมาณ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ เทศบาลฯ จัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เทศบาลฯ มีระบบตรวจสอบ ติดตาม และ

ประเมินการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4. ด้านวัสดุครุภัณฑ์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ มีห้องน้ำ ห้องส้วม สะอาดเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการ และข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ เทศบาลฯ มีวัสดุและอุปกรณ์ที่เพียงพอ และมีคุณภาพ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นว่ สักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่ สักยภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของเทศบาลตำบลอาจสามารถ อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารจัดการ เทศบาลตำบลอาจสามารถมีกองการศึกษา เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจด้านการศึกษา แต่ยังไม่ได้มีการจัดทำแผนการพัฒนาการศึกษาหรือแผน ปฏิบัติการที่ชัดเจน ด้านบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย ด้านงบประมาณเทศบาลฯ มีการสนับสนุนด้านงบประมาณไม่มาก เนื่องจากประชาชนในเขตเทศบาลยังต้องการความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ อีกมาก เช่น ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้าน

สาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อมหรือด้านการส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญทางด้านอื่นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โชคดี สุกุลกีพร (2554) ที่ศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลปาย จังหวัดเชียงราย พบว่า การจัดระบบประมาณของการศึกษาปฐมวัยยังไม่เหมาะสม เนื่องจากนโยบายของผู้บริหารและความเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลปายให้ความสำคัญกับด้านของโครงสร้างพื้นฐานส่งผลให้การจัดระบบประมาณ ด้านกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่เพียงพอ และด้านวัสดุครุภัณฑ์ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา ชินสี (2552) ที่ศึกษาแนวทางพัฒนา การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันยังพบปัญหาบุคลากรขาดประสบการณ์ มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำงบประมาณไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายงบประมาณไม่คล่องตัว อาคารสถานที่ไม่

มาตรฐาน สภาพแวดล้อมภายนอกยังไม่ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

1. เทศบาลควรมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนที่เพียงพอ มีคุณภาพและเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กภายใน การจัดมุมประสบการณ์ไม่ครอบคลุมทุกกิจกรรมของเด็กตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด อุปกรณ์และสื่อ การเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างชัดเจนผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ รวมทั้งครูผู้ดูแลเด็กขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนา การ

2. เทศบาลควรมีการจัดบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความเหมาะสม เช่น แสงสว่างภายในห้องเรียน การจัดตกแต่งห้องเรียนและสนามเด็กเล่น รวมทั้งความสะอาด ของวัสดุอุปกรณ์ภายในห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. เทศบาลควรตรวจเช็คความแข็งแรงและทนทานของอุปกรณ์ภายในโรงเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเล่นต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุของเด็กให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย. 2547. พระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ประสานมิตรการพิมพ์.

- จรรยา ชินสี. 2552. แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต
อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โชคดี สกุลทวีพร. 2554. ความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยของเทศบาลตำบลป่าจั่ว อำเภอเวียง
ป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.